

Με ποιο τρόπο δύο συνταγματικά χαρακτηριστικά :

1. Το Εκλογικό σύστημα

2. Η μορφή της κυβέρνησης

επηρεάζουν την οικονομική πολιτική ;

Πώς αυτά τα χαρακτηριστικά επηρεάζουν

A) την κυβερνητική υπευθυνότητα;

B) την πολιτική διαπλοκή;

Γ) τη διαφθορά;

Δ) την κοινωνική αντιπροσώπευση στην κυβέρνηση;

E) τη δημοσιονομική πολιτική;

Συνταγματικά Χαρακτηριστικά

- Σύνταγμα → Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών
 - Καθορίζει τα όργανα του κράτους
 - Καθορίζει την ιεραρχία των οργάνων του κράτους
 - Καθορίζει τις Αρχές, οι οποίες λαμβάνουν τις αποφάσεις
 - Καθορίζει τον τρόπο και τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων
 - Καθορίζει τον τρόπο στελέχωσης των Θεσμών (Νομοθετική – Εκτελεστική – Δικαστική)
 - κ.α.
- Εδώ, εστίαση σε εκείνα τα χαρακτηριστικά τα οποία επηρεάζουν τη διαμόρφωση της πολιτικής.

Η «αρχιτεκτονική» του συντάγματος προσδιορίζει το μέτρο της ανταλλαγής μεταξύ **υπευθυνότητας** και **αντιπροσώπευσης**.

Γενικά :

Συνταγματικές διατάξεις που διασαφηνίζουν τις πολιτικές ευθύνες, και διευκολύνουν την αντικατάσταση των κυβερνητικών αξιωματούχων, ισχυροποιούν την υπευθυνότητα (των αξιωματούχων, της κυβέρνησης κ.τ.λ.) Ταυτόχρονα όμως αυξάνεται η πολιτική επιρροή των ομάδων, στις οποίες οι διαμορφωτές της πολιτικής είναι υπόλογοι.

Ο «φόβος» της κρίσης – αξιολόγησης (επανεκλογή – αντικατάσταση – απόδοση πολιτικών ευθυνών)	→	Αυξάνει την υπευθυνότητα
	→	Αυξάνει την πολιτική επιρροή κάποιων ομάδων (οι οποίες έχουν την δύναμη να προκαλέσουν μεταβολές π.χ. αντικατάσταση → Μονιμοποίηση συμβασιούχων

Η αύξηση της επιρροής κάποιων ομάδων μειώνει την αντιπροσώπευση

Υπευθυνότητα → Προσπάθεια των πολιτικών να ικανοποιήσουν τους πολίτες
Μείωση πολιτικής διαπλοκής
Μείωση της διαφθοράς

Τα συνταγματικά χαρακτηριστικά παρουσιάζουν μια «αδράνεια» και μια συστηματική επιλογή.

Αδράνεια → με την έννοια ότι συνταγματικές μεταρρυθμίσεις δεν γίνονται συχνά
Έρευνα σε 60 Δημοκρατίες από το 1960 έως το 1998, έδειξε ότι κανένα κράτος με δημοκρατικό πολίτευμα, ΔΕΝ άλλαξε τη μορφή (Προεδρευόμενη ή Κοινοβουλευτική) της Πολιτειακής του Θέσμησης. Και επίσης μόνο δύο κράτη (Κύπρος και Γαλλία) προχώρησαν σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις του εκλογικού τους συστήματος.

Το είδος του Πολιτεύματος που κάθε κράτος επιλέγει δεν είναι μια τυχαία επιλογή αλλά έχει να κάνει με διαφορά παρατηρούμενα και μη, στοιχεία (π.χ. ιστορία, νοοτροπίες, ιδεολογίες, ιδεοληψίες κ.λ.π.)

Εκλογικό σύστημα

Το εκλογικό σύστημα, με την ευρεία έννοια, προσδιορίζεται με βάση τρία συστατικά:

1. Το «μέγεθος» (σημαντικότητα) της περιφέρειας.

«Μέγεθος» → αριθμός εδρών (π.χ. μονοεδρική περιφέρεια → Βουλή των αντιπρ Η.Π.Α. ή ενιαία εκλογική περιφέρεια: σύνολο της επικράτειας → ελληνικές ευρωεκλογές)
→ ο βαθμός που επηρεάζει την έκβαση του εκλογικού αποτελέσματος

2. Το εκλογικό σύστημα, στενή έννοια. (ο κανόνας που μετατρέπει τις ψήφους σε έδρες)

i) Πλειοψηφικός κανόνας → Μόνο ο νικητής δεδομένης περιφέρειας εκπροσωπείται στο κοινοβούλιο.

ii) Αναλογικός κανόνας → Αναλογική, σε σχέση με τις ψήφους, εκπροσώπηση σε κάθε περιφέρεια.

3. «Δομή» του ψηφοδέλτιου.

i) Ανεξάρτητοι υποψήφιοι ... π.χ. ενιαίο ψηφοδέλτιο

ii) Κομματικό ψηφοδέλτιο ...

κλειστή λίστα εκλογής → η λίστα εκλογής ΔΕΝ τροποποιείται από τους ψηφοφόρους

ανοικτή λίστα εκλογής → οι ψηφοφόροι μπορούν να τροποποιήσουν την σειρά κατάταξης των υποψηφίων

σταυρός προτίμησης → κομματικά ψηφοδέλτια με σταυρό προτίμησης

Δυο «ακραίοι» **συνδυασμοί εκλογικών συστημάτων**, με την ευρεία έννοια:

“Majoritarian” →

1. Μονοεδρικές περιφέρειες
2. Πλειοψηφικός κανόνας
3. Ανεξάρτητοι υποψήφιοι

“Proportional” →

1. Πολυεδρικές περιφέρειες
2. Αναλογικός κανόνας
3. Κομματικό ψηφοδέλτιο

Συνήθως εφαρμόζεται ένας συνδυασμός αυτών των «ακραίων» εκλογικών συστημάτων:

Π.χ. στη Γερμανία η Bundestag εκλέγεται κατά το ήμισυ με πλειοψηφικό κανόνα σε μονοεδρικές περιφέρειες και κατά το άλλο ήμισυ με αναλογική αντιπροσώπευση σε εθνικό επίπεδο, έτσι ώστε να επιτευχθεί αναλογική σχέση μεταξύ της εθνικής ψήφου και της κατανομής των εδρών.

Μορφές της Κυβέρνησης

1. Προεδρευόμενο καθεστώς
2. Κοινοβουλευτικό καθεστώς

Προεδρευόμενο καθεστώς → Η κεντρική Διοίκηση (Πρόεδρος) εκλέγεται απευθείας από του ψηφοφόρους.

Κοινοβουλευτικό καθεστώς → Η Βουλή εκλέγει την κυβέρνηση.

Βασικά χαρακτηριστικά - διαφορές:

1. Στα **Κοινοβουλευτικά καθεστώτα** η κυβέρνηση:

- A. Ασκεί την εκτελεστική λειτουργία
- B. Έχει το προνόμιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας
- Γ. Είναι ο agenda setter
- Δ. Συντάσσει τον προϋπολογισμό.
- E. Η κυβέρνηση οφείλει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής

2. Στα Προεδρευόμενα καθεστώτα, ο Πρόεδρος:

- A. Ασκήει την εκτελεστική λειτουργία
- B. Έχει μικρότερη agenda setting power
- Γ. Για κάποιες πολιτικές μπορεί να έχει δικαίωμα veto, όμως κατά κανόνα η νομοθετική πρωτοβουλία και οι τροποποιήσεις ανήκουν στην Βουλή.
- Δ. Η κυβέρνηση ΔΕΝ εξαρτάται από την εμπιστοσύνη της Βουλής.

Για την απάντηση στο ερώτημα, πώς η μορφή της κυβέρνησης επηρεάζει την οικονομική πολιτική, εξετάζουν δύο παραμέτρους :

1. Την “κατανομή” ισχύος.
2. Τη δυνατότητα της νομοθετικής εξουσίας να παύσει ή όχι την κυβέρνηση.

«ισχύς» → Δυνατότητα νομοθετικής πρωτοβουλίας
Δυνατότητα άσκησης Veto κ.α.

Πολιτική Υπευθυνότητα

Η υπευθυνότητα αναφέρεται σε δύο συνιστώσες:

1. Στην δυνατότητα των ψηφοφόρων να τιμωρήσουν ή να επιβραβεύσουν τους πολιτικούς μέσω της απόρριψης ή της επανεκλογής τους.
 - ▶ Αυτή η δυνατότητα των εκλογέων, δίνει κίνητρο στους υποψηφίους για “καλή” συμπεριφορά.
2. Στην δυνατότητα των ψηφοφόρων να επιλέγουν τον πλέον κατάλληλο υποψήφιο.
Κριτήρια καταλληλότητας ...
Τιμιότητα / ακεραιότητα, τεχνική εξειδίκευση, κάποια άλλα ουσιαστικά χαρακτηριστικά.

... η πολιτική ευθύνη, ως προκύπτουσα και όχι ως πηγάζουσα ανάγκη του υποψηφίου...

Η **πολιτική υπευθυνότητα** στο εν λόγω άρθρο, επειδή η έμφαση δίνεται στην οικονομική πολιτική, θα εξεταστεί με βάση:

- (1). Το πώς το Σύνταγμα επιδρά στη **διαφθορά**
- (2). Το πώς το Σύνταγμα επιδρά στα **πολιτικά «παζάρια» (διαπλοκή)**
- (3). Το πώς μεταβάλλονται οι κυβερνητικές δαπάνες σε σχέση με τον **χρόνο διεξαγωγής των εκλογών.**

Πολιτική υπευθυνότητα και εκλογικό σύστημα

Το εκλογικό σύστημα, με την ευρεία έννοια (μέγεθος περιφέρειας εκλογικός κανόνας “δομή ψηφοδέλτιο”) έχει: **άμεση** και **έμμεση** επίδραση στην πολιτική υπευθυνότητα.

Άμεση ► στα κίνητρα των πολιτικών

Έμμεση ► στα «δομικά» χαρακτηριστικά των κομμάτων.

Οι πολιτικοί έχουν **ισχυρότερο κίνητρο** να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους, όταν προβαίνουν σε δράσεις στις οποίες είναι **ατομικά υπεύθυνοι**, παρά όταν είναι συλλογικά. Έτσι οι λίστες εκλογής των κομμάτων, αποσυνδέουν την ατομική προσπάθεια (για την παραγωγή έργου) από την προσπάθεια επανεκλογής.

Έρευνα των Persson & Tabellini (2000) υποστηρίζει ότι η **πολιτική διαπλοκή** θα είναι ισχυρότερη, όταν το εκλογικό σύστημα βασίζεται σε **λίστες εκλογής** παρά όταν οι ψηφοφόροι επιλέγουν, απευθείας, ανεξάρτητους υποψηφίους.

Επίσης οι ανοικτές λίστες (open lists) καθώς και ο σταυρός προτίμησης (preferential voting) συμβάλουν περισσότερο στην “καλή συμπεριφορά” του υποψηφίου απ’ ότι οι κλειστές λίστες.

Μελέτη σε 80 Δημοκρατίες (1990s), έδειξε ότι η ψηφοφορία μεταξύ ανεξάρτητων υποψηφίων σχετίζεται με μικρότερη **διαφθορά**.

Η αλλαγή από ένα εκλογικό σύστημα, όπου όλοι οι βουλευτές εκλέγονται μέσα από κομματικά ψηφοδέλτια, σε ένα άλλο, στο οποίο όλοι οι βουλευτές θα εκλέγονται ανεξάρτητα (έχοντας πάντα ως βάση, τον **πλειοψηφικό κανόνα**) θα μειώσει το ποσοστό της διαφθοράς κατά περίπου 20%. Η μείωση αυτή, θα είναι διπλάσια αν πρόκειται για λατινοαμερικάνικη χώρα.

Μάλιστα σε ένα εκλογικό σύστημα με πλειοψηφικό κανόνα και με ανεξάρτητους υποψηφίους, η μείωση της διαφθοράς θα είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι αν χρησιμοποιηθεί αναλογικός κανόνας με κομματικό ψηφοδέλτιο («open or closed list or preferential voting»).

Άλλες έρευνες δείχνουν ότι ο συνδυασμός αναλογικού αντιπροσωπευτικού συστήματος και “κλειστής” κομματικής λίστας εκλογής συμβάλει στην ανάπτυξη της διαφθοράς (Kunicova & Rose-Ackerman, 2001).

Υπάρχουν όμως και αντίθετες απόψεις (Golden & Chang, 2001) οι οποίες προκύπτουν αν ληφθεί υπόψη και ο **ανταγωνισμός**.

- 1) μεταξύ των κομμάτων (**διακομματικός ανταγωνισμός**)
- 2) εντός των κομμάτων (**εσωκομματικός ανταγωνισμός**)

Ο διακομματικός ανταγωνισμός είναι επιθυμητός γιατί οδηγεί σε πολιτικές οι οποίες ικανοποιούν περισσότερο τους ψηφοφόρους. Αντίθετα, ο εσωκομματικός ανταγωνισμός δεν είναι πάντοτε επιθυμητός γιατί μπορεί να οδηγήσει τους υποψηφίους σε διαπλοκή και άλλες μη νόμιμες ενέργειες.

Έρευνα στην Ιταλία, με βάση τις δικαστικές εμπλοκές των μελών του κοινοβουλίου, έδειξε ότι η διαφθορά είναι συχνότερη σε περιοχές με περισσότερο εσωκομματικό ανταγωνισμό. Για το λόγο αυτό –και σε αντίθεση με τους (Kunicova & Rose-Ackerman, 2001) – θεωρούν ότι η “ανοικτή” λίστα υποψηφίων είναι χειρότερη από την “κλειστή” λίστα υποψηφίων.

Συνοπτικά, τόσο η θεωρία όσο και τα εμπειρικά στοιχεία, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ατομική υπευθυνότητα μέσω του πλειοψηφικού κανόνα, αυξάνει τα κίνητρα των πολιτικών να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους και έτσι τους οδηγούν σε “καλή” συμπεριφορά.

Δεν είναι ξεκάθαρο, αν και κατά πόσο είναι καλύτερα τα αποτελέσματα της ατομικής υπευθυνότητας μέσω της αναλογικής αντιπροσώπευσης στα ανοικτά παρά στα κλειστά ψηφοδέλτια.

Έντονος διακομματικός ανταγωνισμός:

Γενικά...

1. **Πλειοψηφικός κανόνας** => Μικρή βελτίωση του εκλογικού αποτελέσματος έχει μεγάλη επίδραση στην κατανομή των εδρών ==> αυτό αποτελεί ένα ισχυρό κίνητρο για τους πολιτικούς να επιδείξουν **καλή συμπεριφορά**.
2. **Αναλογικός κανόνας** => Μικρή βελτίωση του εκλογικού αποτελέσματος έχει μικρή επίδραση στην κατανομή των εδρών ==> το κίνητρο των πολιτικών είναι ασθενέστερο.

Όταν όμως η εκλογική αναμέτρηση, σε μια εκλογική περιφέρεια, έχει πιθανούς νικητές τότε στον πλειοψηφικό κανόνα τα κίνητρα των υποψηφίων για να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ικανοποίηση των ψηφοφόρων είναι ασθενέστερα, απ' ότι αν εφαρμοζόταν αναλογικός εκλογικός κανόνας.

Πάντως ΔΕΝ είναι ξεκάθαρο το πώς μεταβάλλονται τα κίνητρα των υποψηφίων σε σχέση με τον εκλογικό κανόνα και την εγγύτητα της εκλογικής δύναμής τους.

Έμμεση επίδραση του εκλογικού συστήματος (ιδιαίτερα του μεγέθους της εκλογικής περιφέρειας) στην πολιτική υπευθυνότητα.

Ο Myerson (1993) υποστήριξε ότι τα κόμματα (ισοδύναμα, οι υποψήφιοι) διαφέρουν σε δύο χαρακτηριστικά:

1. στην **τιμιότητα**
2. στην **ιδεολογία**

Οι ψηφοφόροι προτιμούν, πάγια τους τίμιους (υποψηφίους) και συνεπώς οι προτιμήσεις τους διαφέρουν μόνο ως προς την ιδεολογία.

Σε ένα εκλογικό σύστημα, με αναλογική αντιπροσώπευση και πολυεδρικές περιφέρειες ΠΑΝΤΟΤΕ θα υπάρχει ένας έντιμος υποψήφιος για κάθε ιδεολογική προτίμηση και έτσι οι μη έντιμοι υποψήφιοι ΔΕΝ θα έχουν την ευκαιρία να εκλεγούν.

Αντίθετα, σε μία μονοεδρική περιφέρεια με πλειοψηφικό κανόνα οι ψηφοφόροι “αναγκάζονται” να ψηφίσουν στρατηγικά. Έτσι αν ο έντιμος υποψήφιος της ιδεολογικής τους απόχρωσης δεν έχει πιθανότητες εκλογής, θα “υποχρεωθούν” να ψηφίσουν τον λιγότερο έντιμο υποψήφιο (που όμως έχει περισσότερες πιθανότητες να εκλεγεί) της αυτής ιδεολογίας, προκειμένου να αποτρέψουν την εκλογή του υποψηφίου της αντίπαλης ιδεολογίας.

Έτσι, μονοεδρικές περιφέρειες με πλειοψηφικό κανόνα μπορεί να εξελιχθούν σε “θερμοκοιτίδα” ανέντιμων πολιτικών.

Ένα εκλογικό σύστημα (π.χ. πολυεδρικές περιφέρειες + αναλογικός κανόνας) το οποίο διευκολύνει τα διάφορα πολιτικά κόμματα να εκπροσωπηθούν στην Βουλή, στην πραγματικότητα ενθαρρύνει την εμφάνιση της πολιτικής διαπλοκής (rent seeking)...

Όσο μεγαλύτερος ο αριθμός των κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Βουλή τόσο πιθανότερο είναι η κυβέρνηση να υποστηρίζεται από συνασπισμό κομμάτων. Ενώ, λοιπόν, στις μονοκομματικές κυβερνήσεις, το εκλογικό σώμα αξιολογώντας την δράση της κυβέρνησης μπορεί να την επιβραβεύσει ή να την τιμωρήσει (με την ψήφο του), στις κυβερνήσεις συνασπισμού η επιβράβευση ή η τιμωρία δεν έχει απαραίτητα αποδέκτη το παθολόγο τμήμα του κυβερνητικού συνασπισμού. Αυτό όμως έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένηση του κινήτρου των μεμονωμένων κομμάτων να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους (να είναι περισσότερο υπεύθυνοι).

Από τους Persson, Roland & Tabellini (2003), έχει αποδειχτεί ότι η αναλογική εκπροσώπηση και οι πολυεδρικές περιφέρειες, οδηγούν συχνότερα στην εμφάνιση κυβερνητικών συνασπισμών και εξ' αιτίας αυτού σε μεγαλύτερη πολιτική διαπλοκή (political rents), σε σύγκριση με το πλειοψηφικό σύστημα σε μικρές εκλογικές περιφέρειες.

Η υπόθεση ότι οι κυβερνήσεις συνασπισμού είναι επιρρεπείς στη διαφθορά, ΔΕΝ έχει έως σήμερα καταδειχτεί. Όμως, διαπιστωμένα σκάνδαλα διαφθοράς στην Ευρώπη (Βέλγιο, Ιταλία) συνδέονται με τέτοιες κυβερνήσεις.

Από την άλλη πλευρά, τα δεδομένα (data) υποστηρίζουν την άποψη ότι τα εμπόδια εισόδου στην Βουλή (εκλογικά συστήματα με φραγμούς στην κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, π.χ. μικρές εκλογικές περιφέρειες) αυξάνουν την διαφθορά.

Όμοιος, οι Persson & Tabellini (2003) διαπίστωσαν ότι η διαφθορά είναι υψηλότερη σε χώρες με μικρές εκλογικές περιφέρειες (μικρός αριθμός βουλευτών εκλέγεται από κάθε εκλογική περιφέρεια).

Οι Alt & Lassen (2002), έδειξαν ότι οι περιορισμοί στις προκριματικές κυβερνητικές εκλογές, αυξάνουν τα εμπόδια εισόδου των υποψηφίων στη Βουλή, και έχουν θετική επίδραση στα ποσοστά της διαφθοράς στις Η.Π.Α.

Βέβαια η μείωση της πολιτικής διαφθοράς και των political rents δεν είναι τα μόνα στοιχεία που αυξάνουν την ικανοποίηση των ψηφοφόρων. Οι κυβερνητικές δαπάνες, οι φόροι και η μακροοικονομικές πολιτικές τόνωσης της ζήτησης μπορούν να βελτιώσουν την ικανοποίηση των ψηφοφόρων.

Έρευνα των αρθρογράφων, που έγινε σε 50 Δημοκρατίες και αφορούσε 500 περίπου εκλογικές αναμετρήσεις, από το 1960 και εντεύθεν, έδειξε ότι σε εκλογικές αναμετρήσεις που εφαρμόζεται ο πλειοψηφικός κανόνας, τη χρονιά που διεξάγονται οι εκλογές, μειώνονται οι φόροι και οι κυβερνητικές δαπάνες κατά 0,5% του Α.Ε.Π.

Αντίθετα στις εκλογικές αναμετρήσεις που εφαρμόζεται **αναλογικός κανόνας** ΔΕΝ παρατηρήθηκε καμία περικοπή στις κυβερνητικές δαπάνες και η κυβερνήσεις αποδεικνύονται λιγότερο προνοητικές στην περικοπή των φόρων, κατά την χρονιά διεξαγωγής των εκλογών.

Η διαπίστωση αυτή, μπορεί να ειπωθεί ότι υποδεικνύει μεγαλύτερη υπευθυνότητα των κυβερνήσεων όταν εφαρμόζεται αναλογικός εκλογικός κανόνας.

Πολιτική υπευθυνότητα και μορφή της κυβέρνησης (Πολίτευμα)

Θεωρητικά η υπευθυνότητα είναι εντονότερη στις Προεδρευόμενες παρά στις Κοινοβουλευτικές Δημοκρατίες, για δύο λόγους:

(1). Η Διοίκηση, στο προεδρευόμενο σύστημα, είναι απευθείας υπόλογη στους ψηφοφόρους, ενώ στο κοινοβουλευτικό σύστημα, ευθέως ελέγχεται από το κοινοβούλιο.

(2). Στα προεδρευόμενα συστήματα υπάρχει διασπορά ισχύος προς το Κογκρέσο (Βουλή), που έχει σημαντική νομοθετική πρωτοβουλία, σε κάποια θέματα πολιτικής.

Τα checks and balances είναι ισχυρότερα στις προεδρευόμενες κυβερνήσεις, βελτιώνουν την υπευθυνότητα και αυξάνουν τα κίνητρα των υποψηφίων για καλή συμπεριφορά.

Οι Persson & Tabellini (2003), βρήκαν ότι στα προεδρευόμενα συστήματα η διαφθορά είναι λιγότερο γενικευμένη απ' ό,τι στα κοινοβουλευτικά. Το συμπέρασμα αυτό όμως ισχύει ΜΟΝΟ για τις «ανεπτυγμένες» (καλές) Δημοκρατίες (φραγμοί στη δράση της Διοίκησης, συμμετοχή πολιτών κ.α.).

Όμως οι “καλές” Δημοκρατίες είναι λίγες και συνεπώς και οι παρατηρήσεις δεν προσεγγίζουν έναν κρίσιμο αριθμό, ώστε αυτή η αρνητική συσχέτιση διαφθοράς – προεδρευόμενου συστήματος να καταστεί αδιαμφισβήτητη.

Έτσι, οι Kunicova και Rose-Ackerman (2001) σε ερευνά τους κατέληξαν ότι τα προεδρευόμενα συστήματα συνδέονται με περισσότερο γενικευμένη διαφθορά, αντί για λιγότερη.

Το πώς, λοιπόν, η μορφή της κυβέρνησης (form of government) επενεργεί στο μέγεθος της διαφθοράς δεν είναι ακόμα ξεκάθαρο.

Το πώς το εκλογικό σύστημα με την ευρεία έννοια (“Majoritarian” ή “Proportional”) επιδρά στη διαφθορά, είναι κάτι το οποίο μπορεί να κριθεί στις λεπτομέρειες, δηλ. στα ιδιαίτερα στοιχεία του εκλογικού συστήματος.

Π.χ. Η μεταγωγή από αναλογική αντιπροσώπευση προς πλειοψηφική, σχετίζεται με αλλαγές στη ‘δομή’ (σύσταση) του ψηφοδέλτιου. Δηλ. από το κομματικό ψηφοδέλτιο προς ανεξάρτητους υποψηφίους, αυτό αυξάνει το κίνητρο των πολιτικών για καλή συμπεριφορά, και αυτή (δηλ. η καλή συμπεριφορά) επηρεάζεται άμεσα και έμμεσα από τον τύπο της κυβέρνησης. Όμως η βελτίωση αυτή, μπορεί να εξισορροπηθεί από την μειωμένη μεταβολή του «μεγέθους» της περιφέρειας (μονοεδρική – πολυεδρική – ενιαία).

Πολιτική αντιπροσώπευση

Η οικονομική πολιτική δημιουργεί αντικρουόμενα συμφέροντα. Κάθε άτομο και κάθε ομάδα ατόμων σε μια κοινωνία έχει διαφορετικό ύψος εισοδήματος, διαφορετικές πηγές εισοδήματος, διαφορετικούς τομείς εργασίας και απασχόλησης, ζει σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και έχει τις δικές του ιδεολογικές προτιμήσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα άτομα να προτιμούν διαφορετικές δημοσιονομικές πολιτικές:

- φορολογική πολιτική
- πολιτικές επιχορηγήσεων

- τιμολόγια κοινής ωφέλειας
- διαφορετικές ρυθμίσεις.

Τα πολιτικά κόμματα λοιπόν συναθροίζουν αυτά τα αντικρουόμενα συμφέροντα, διαμορφώνοντας την πολιτική τους.

Οι εκλογικοί κανόνες και τα κίνητρα των πολιτικών και των ψηφοφόρων

Μονοεδρικές περιφέρειες και πλειοψηφικός κανόνας, ωθούν σε εστιασμένες πολιτικές υπέρ μικρών γεωγραφικών ομάδων (μικρών σε αριθμό).

Αντίθετα, πολυεδρικές περιφέρειες και αναλογικός κανόνας ωθούν σε πολιτικές εστιασμένες σε ευρύτερες κοινωνικές ομάδες.

Οι πολυεδρικές περιφέρειες και ο αναλογικός κανόνας **διαχέουν** τον εκλογικό ανταγωνισμό. Έτσι τα κόμματα έχουν κίνητρο να αναζητήσουν ψήφους από μεγάλη μάζα πληθυσμού μέσα από γενικευμένες καλές πολιτικές όπως προγράμματα αναδιανομής, συνταξιοδοτικά προγράμματα και άλλες πολιτικές βελτίωσης και πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας.

Αντίθετα οι μονοεδρικές περιφέρειες και ο πλειοψηφικός κανόνας, τυπικά δίνουν σίγουρη εκλογική επικράτηση κάποιου κόμματος σε συγκεκριμένη περιφέρεια, εστιάζοντας έτσι τον εκλογικό ανταγωνισμό στις περιφέρειες εκείνες όπου το ποιος θα επικρατήσει δεν είναι ξεκάθαρο (επονομαζόμενες **κρίσιμες περιοχές** – pivotal districts). Αυτό δίνει κίνητρο στα κόμματα να προσαρμόσουν τις πολιτικές τους στους ψηφοφόρους των περιφερειών αυτών. Η επίδραση αυτή ενισχύεται και από το κυρίαρχο χαρακτηριστικό του πλειοψηφικού συστήματος σύμφωνα με το οποίο «ο νικητής τα παίρνει όλα». Αυτό το χαρακτηριστικό, κατά βάση μειώνει τον ελάχιστο αριθμό των απαιτούμενων ψήφων για την εκλογική νίκη.

Αν λοιπόν με τον πλειοψηφικό κανόνα, ένα κόμμα χρειάζεται το 25% των ψήφων της επικράτειας για να κερδίσει στις εκλογές, αυτό μπορεί να το καταφέρει αν κερδίσει το 50% των ψήφων στις μισές (1/2) εκλογικές περιφέρειες της επικράτειας. Έτσι λαμβάνοντας μηδενικά ποσοστά στο υπόλοιπο (1/2) της επικράτειας, μπορεί να έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο.

Αντίθετα με τον απολύτως αναλογικό κανόνα, ένα κόμμα χρειάζεται το 50% των ψήφων στο σύνολο της επικράτειας προκειμένου να κερδίσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Αυτό, όμως σημαίνει ότι οι πολιτικοί έχουν ισχυρότερο κίνητρο να εφαρμόσουν ευεργετικές πολιτικές για μεγαλύτερο τμήμα (μάζα) του πληθυσμού.

Για τον απολύτως αναλογικό κανόνα και την επίδραση που αυτό έχει, έχουν γίνει διάφορες μελέτες. **Μια γενική αίσθηση, από τις μελέτες αυτές υποδεικνύει ότι ο αναλογικός κανόνας εκλογής δίνει κίνητρο στους πολιτικούς για περισσότερες ευεργετικές πολιτικές για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και αυτό με την σειρά του οδηγεί σε μεγαλύτερες κυβερνητικές δαπάνες.**

Το ερώτημα που τίθεται είναι αν το αναλογικό εκλογικό σύστημα οδηγεί σε μεγαλύτερες κυβερνητικές δαπάνες, για κοινωνική πολιτική (συνταξιοδοτικά προγράμματα – κοινωνική πρόνοια). **Η απάντηση για τα κοινοβουλευτικά καθεστώτα είναι θετική.** Μάλιστα έχει προσδιοριστεί ότι οι κυβερνητικές δαπάνες για κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική πρόνοια είναι μεγαλύτερες κατά **8%** του Α.Ε.Π. (Table 1) όταν εφαρμόζεται αναλογικό εκλογικό σύστημα (proportional) απ' όταν εφαρμόζεται πλειοψηφικό (majoritarian). Θετικότερη, αλλά σαφώς μικρότερη, είναι η επίδραση του αναλογικού συστήματος (σε σχέση με το πλειοψηφικό) και σε άλλους τομείς, όπως:

- Το ετήσιο εισόδημα
- Το ποσοστό των ηλικιωμένων
- Η ποιότητα της δημοκρατίας κ.α.

Στα προεδρευόμενα πολιτεύματα η αλλαγή του εκλογικού συστήματος από το πλειοψηφικό στο αναλογικό θα προκαλέσει μια αύξηση των δαπανών της κυβέρνησης για κοινωνική πρόνοια κατά 2% του Α.Ε.Π.

Οι Persson & Tabellini (2003) διαπίστωσαν μια περιοδική μεταβολή στις κυβερνητικές δαπάνες (αύξηση κυβερνητικών δαπανών για προγράμματα ευημερίας) την χρονιά που διεξάγονται οι εκλογές αλλά και την αμέσως επόμενη, στα αναλογικά εκλογικά συστήματα. Αυτή η αύξηση στις δαπάνες ΔΕΝ παρατηρείται στα πλειοψηφικά συστήματα.

Εκλογικά συστήματα, κομματικές δομές και οι τύποι της κυβέρνησης.

Το εκλογικό σύστημα διαμορφώνει τις κομματικές δομές και τον τύπο της κυβέρνησης. Έτσι ο πλειοψηφικός κανόνας και οι μικρές εκλογικές περιφέρειες, «χωρούν» λιγότερα κόμματα και δημιουργούν μια περισσότερο «λοξή» (ασύμμετρη) κατανομή των εδρών σε σχέση με τον αναλογικό κανόνα και τις μεγάλες εκλογικές περιφέρειες. Στις κοινοβουλευτικές επομένως Δημοκρατίες, λίγα κόμματα σημαίνει ότι θα υπάρχουν συχνότερα μονοκομματικές κυβερνήσεις και λιγότερο συχνά κυβερνήσεις συνασπισμού.

Το αναλογικό εκλογικό σύστημα, στα κοινοβουλευτικά καθεστώτα, συνδέεται με κομματικό πλουραλισμό και έτσι με συχνότερη εμφάνιση κυβερνήσεων συνασπισμού. Η επίδραση αυτή (αναλογικό → κυβερνήσεις συνασπισμού) οδηγεί σε υψηλότερες κυβερνητικές δαπάνες. Γενικότερα μπορεί να ειπωθεί ότι οι κυβερνήσεις συνασπισμού προβαίνουν σε μεγαλύτερες δαπάνες.

Ο Austen-Smith (2003), υποστήριξε ότι στα πλειοψηφικά συστήματα υπάρχουν λιγότερα μεγάλα (ευρείας αποδοχής) κόμματα. (συνήθως 2) απ' ό τι με τον αναλογικό κανόνα (συνήθως 3). Μάλιστα ο κυβερνητικός συνασπισμός δύο κομμάτων είναι πιθανότερο να επιβάλει υψηλότερους φόρους (με σκοπό την αναδιανομή) από ότι μια μονοκομματική κυβέρνηση.

Συνεπώς το εκλογικό σύστημα έχει και πολιτικές επιδράσεις: κομματικός πλουραλισμός, μονοκομματικές κυβερνήσεις ή κυβερνήσεις συνασπισμού.

→ Ο εκλογικός ανταγωνισμός, διαφέρει κάτω από διαφορετικούς τύπους κυβέρνησης.

Στις **μονοκομματικές** κυβερνήσεις, ο εκλογικός ανταγωνισμός διεξάγεται μεταξύ της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης. Αυτή η δυναμική ωθεί την κυβέρνηση σε αποτελεσματικές πολιτικές ή τουλάχιστον σε πολιτικές όπου οι ψηφοφόροι

εκπροσωπούνται στα κέντρα λήψης των αποφάσεων. Αντίθετα, στις κυβερνήσεις **συνασπισμού** οι ψηφοφόροι κάνουν διακρίσεις ανάμεσα στα κόμματα της κυβέρνησης και αυτή η δυναμική δημιουργεί συγκρούσεις εντός του κυβερνητικού συνασπισμού. **Ο αναποτελεσματικός συντονισμός (συμφωνία) μεταξύ των κομμάτων του συνασπισμού επιφέρει υπερβολικές κυβερνητικές δαπάνες.**

Οι θεωρητικές αυτές υποθέσεις επιβεβαιώνονται και από εμπειρικά δεδομένα – μετρήσεις
→ Table 1

Κατά μέσο όρο, λοιπόν, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη άλλα στοιχεία που διαμορφώνουν την δημοσιονομική πολιτική, τα κοινοβούλια που εκλέγονται με αναλογική αντιπροσώπευση ξοδεύουν περίπου **10%** περισσότερο απ' ό τι τα κοινοβούλια που εκλέγονται με πλειοψηφικό σύστημα

Σε έρευνες όπου λαμβάνεται υπόψη, το είδος του πολιτεύματος (προεδρευόμενο – κοινοβουλευτικό) ο **αναλογικός** κανόνας, σε σύγκριση με τον πλειοψηφικό, αυξάνει τα έξοδα της κεντρικής κυβέρνησης κατά **5%** του Α.Ε.Π.

Τα ευρήματα από μελέτες δεν απορρίπτουν το ενδεχόμενο ο εκλογικός κανόνας και το μέγεθος της περιφέρειας να επηρεάζουν τον τύπο της κυβέρνησης (μονοκομματική ή κυβέρνηση συνασπισμού, ιδεολογική τοποθέτηση). Συνεπώς οι κυβερνητικές δαπάνες επηρεάζονται άμεσα από τον τύπο της κυβέρνησης και (μόνο) έμμεσα από τον εκλογικό κανόνα και το μέγεθος της περιφέρειας.

Figure 1. ➔ Το ξεκάθαρο συμπέρασμα από το γράφημα, είναι ότι οι κυβερνήσεις συνασπισμού συχνότερα συνδέονται με υψηλές κυβερνητικές δαπάνες.

Άλλοι μελετητές (Ticchi & Vindigni, 2003) υποστήριξαν ότι το αναλογικό εκλογικό σύστημα, συνδέεται συχνότερα με κεντροαριστερές κυβερνήσεις, ενώ κεντροδεξιές κυβερνήσεις συχνότερα εμφανίζονται με το πλειοψηφικό (Majoritarian) εκλογικό σύστημα. Σύμφωνα με τους μελετητές αυτούς η σύνδεση του εκλογικού συστήματος με την επικρατούσα ιδεολογική “απόχρωση” εξηγεί ικανοποιητικότερα το γιατί το αναλογικό αντιπροσωπευτικό σύστημα οδηγεί σε υψηλότερες κυβερνητικές δαπάνες.

Η συσχέτιση μεταξύ του εκλογικού συστήματος και της κυρίαρχης ιδεολογίας έχει ως εξής:

Σε χώρες που κυριαρχούν οι κεντροαριστεροί ψηφοφόροι ➔ επιλέγεται το Αναλογικό εκλογικό σύστημα.

Σε χώρες που κυριαρχούν οι κεντροδεξιοί ψηφοφόροι ➔ επιλέγεται το Πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα.

Γενικά, στα εκλογικά συστήματα όπου ο ‘νικητής τα παίρνει όλα’ (π.χ. πλειοψηφικό – μονοεδρικές) τα συντηρητικά κόμματα έχουν εκλογικό πλεονέκτημα.

Οι Persson & Tabellini (στο άρθρο αυτό) υποστηρίζουν ότι το πλειοψηφικό σύστημα (majoritarian) εντείνει την συγκέντρωση ισχύος, η οποία ευνοεί τους οικονομικά ισχυρούς. Σε τέτοια συστήματα, αυτοί που ΔΕΝ ευνοούνται από τις κυβερνητικές δαπάνες (minorities) προτιμούν συντηρητικές παρά φιλελεύθερες πολιτικές (κυβερνήσεις) μιας και οι πρώτες μειώνουν τα φορολογικά βάρη.

Στο βαθμό λοιπόν που ο εκλογικός κανόνας επηρεάζει την τελικά επικρατούσα κυβερνητική ιδεολογία (αριστερή – δεξιά) περισσότερο απ’ ότι επηρεάζει ο αριθμός των κομμάτων στην κυβέρνηση, τότε ο εκλογικός κανόνας ΔΕΝ αποτελεί χρηστικό εργαλείο για τον προσδιορισμό των κυβερνητικών δαπανών όπως υποστηρίζεται στην Figure 1.

Πάντως οι κυβερνήσεις συνασπισμού είναι περισσότερο επιρρεπείς στα ελλείμματα. Αυτό οφείλεται στο ότι στις κυβερνήσεις αυτές αντιπροσωπεύονται περισσότερες ομάδες συμφερόντων, οι οποίες επιδιώκουν την ικανοποίησή τους.

Επιπρόσθετα, οι κυβερνήσεις συνασπισμού έχουν περισσότερους **veto players**, δυσκολεύοντας έτσι την κυβέρνηση στη λήψη αποφάσεων (αντιμετώπιση προβλημάτων), ειδικότερα όταν υπάρξει ένα shock στη ζήτηση. Όπως ο Τσεμπελής (1995, 1999, 2002) επισημαίνει, ο μεγάλος αριθμός των veto players «μπλοκάρουν – κλειδώνουν» την κυβερνητική οικονομική πολιτική και μειώνουν την ικανότητά της να αντιμετωπίσει μεταβολές στη ζήτηση. **Συνεπώς το αναλογικό εκλογικό σύστημα (→ κυβερνήσεις συνασπισμού) αυξάνει τον αριθμό των veto players στην κυβέρνηση και αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερη πολιτική μυωπία.** Άρα, υπάρχουν ενδείξεις ότι ο εκλογικός κανόνας συνδέεται με την αντίδραση (αργή – γρήγορη, έντονη – υποτονική κ.α.) της κυβέρνησης σε μεταβολές της ζήτησης.

Μορφή της κυβέρνησης και πολιτική αντιπροσώπευση

Ένα βασικό χαρακτηριστικό των κοινοβουλευτικών δημοκρατικών καθεστώτων είναι ότι η κυβέρνηση, ανά πάσα στιγμή, μπορεί να χάσει την εμπιστοσύνη της Βουλής και συνεπώς να 'πέσει'. Άλλο βασικό χαρακτηριστικό είναι η νομοθετική πρωτοβουλία και η ικανότητα καθορισμού (ιεράρχησης) των προς επίλυση θεμάτων (agenda setting).

Προκειμένου να διατηρηθεί η απαιτούμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία της κυβέρνησης απαιτείται πειθαρχία ή αλλιώς κοινοβουλευτική κυβερνητική συνοχή.

Δηλαδή, η κυβέρνηση χρειάζεται μια καθορισμένη κοινοβουλευτική στήριξη προκειμένου να προωθήσει τις πολιτικές της και να διατηρηθεί στην εξουσία.

Αντίθετα, στα προεδρικά πολιτεύματα, όπου η Διοίκηση ΔΕΝ εξαρτάται από την εμπιστοσύνη της Βουλής, η κυβερνητική πλειοψηφία μπορεί να χαρακτηρίζεται από ασταθέστερο συνασπισμό και μικρότερη πειθαρχία.

Βασιζόμενοι σε αυτά οι Persson, Roland και Tabellini (2000) υποστήριξαν ότι στα κοινοβουλευτικά καθεστώτα, η κοινοβουλευτική πλειοψηφία επιδιώκει την διασύνδεση των συμφερόντων των ψηφοφόρων. Έτσι, παράγει περισσότερες πολιτικές ευρύτερου κοινωνικού χαρακτήρα. Αντίθετα, στα προεδρικά καθεστώτα η επικρατούσα πολιτική διαμορφώνεται μέσω της ισχύος και της επιρροής των ομάδων πίεσης στους κυβερνητικούς αξιωματούχους (π.χ. επιτροπές του Κογκρέσου στις Η.Π.Α.). Με άλλα λόγια η κυβέρνηση «ωθεί» τις ομάδες συμφερόντων τη μια εναντίον της άλλης και ταυτόχρονα μεταβιβάζει την πίεση προς το Κογκρέσο.

Γενικά, μπορεί να ειπωθεί ότι τα προεδρικά καθεστώτα επιφέρουν μικρότερες κυβερνητικές δαπάνες και μικρότερη φορολογία, από ότι τα κοινοβουλευτικά, και αυτό

οφείλεται στο γεγονός ότι δεν αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της «μομφής» (δυσπιστίας) αλλά και γιατί η κατανομή της ισχύος είναι καλύτερη.

Εκτελεστική λειτουργία → Κυβέρνηση

Νομοθετική λειτουργία → Κογκρέσο

Figure 2 → Τα προεδρευόμενα καθεστώτα προκαλούν μικρότερες κυβερνητικές δαπάνες.

Συγκέντρωση μετρήσεων στο -5 → Αυτό σημαίνει ότι η αλλαγή του πολιτεύματος από κοινοβουλευτικό σε προεδρικό θα μειώσει, σε βάθος χρόνου, τις συνολικές δαπάνες κατά 5% του Α.Ε.Π.

Οι μειωμένες δαπάνες στα προεδρικά καθεστώτα, παρατηρούνται όχι μόνο σε εθνικές κυβερνήσεις αλλά και σε τοπικές (π.χ. Δήμαρχος, Δημοτικό συμβούλιο).

Τέλος τα «κακά» προεδρικά καθεστώτα έχουν και αυτά μειωμένες δαπάνες σε σχέση με τα κοινοβουλευτικά, αλλά η μείωση είναι της τάξης του 2% του Α.Ε.Π.

Τύποι (divided government) κυβέρνησης και πολιτική αντιπροσώπευση

Εξετάζεται αν υπάρχει σχέση μεταξύ του ελλείμματος του προϋπολογισμού ή της κυβερνητικής αντίδρασης σε ενδεχόμενα οικονομικά shocks, με την μορφή της κυβέρνησης (προεδρευόμενη – κοινοβουλευτική).

Από την μια μεριά τα προεδρευόμενα καθεστώτα εξαιτίας της κυβερνητικής σταθερότητας (μη ύπαρξη μομφής), μειώνουν την πολιτική μυωπία της κυβέρνησης και αυτό οδηγεί σε μικρότερα ελλείμματα και συντομότερη αντίδραση σε μεταβολές στη ζήτηση.

Από την άλλη όμως, τα προεδρευόμενα καθεστώτα στα οποία η κεντρική Διοίκηση (executive) και η κοινοβουλευτική πλειοψηφία (congressional majority) προέρχονται από διαφορετικά ιδεολογικά ρεύματα, είναι πιθανό να μην καταφέρουν να συντονίσουν την αντίδρασή τους σε κάποιο οικονομικό shock. Σε αυτή την περίπτωση θα υπάρξει αναποτελεσματικότητα.

Οι συγγραφείς, υποστηρίζουν ότι τα κυβερνητικά ελλείμματα ΔΕΝ συνδέονται συστηματικά με την μορφή της Κυβέρνησης (προεδρευόμενη – κοινοβουλευτική).

Κατ' αυτούς όμως υπάρχει μια συστηματική διαφοροποίηση όσον αφορά στην εφαρμογή της δημοσιονομικής πολιτικής: **Στις προεδρευόμενες δημοκρατίες οι δαπάνες και τα ελλείμματα είναι προ-κυκλικά.** Επίσης, η μετεκλογική σφικτή δημοσιονομική πολιτική παρατηρείται ΜΟΝΟ στις προεδρευόμενες δημοκρατίες όπου οι δαπάνες περικόπτονται και τα ελλείμματα μειώνονται κατά μ.ο. κατά 1% του Α.Ε.Π. την χρονιά μετά τις εκλογές.

Coccluding Remarks

- 1. Οι συνταγματικοί θεσμοί μορφοποιούν την οικονομική πολιτική.**
2. Μια ευρύτατη κατηγοριοποίηση των εκλογικών συστημάτων σε Proportional και Majoritarian δεν φαίνεται να μπορεί να μας οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με την οικονομική επίδοση μιας κυβέρνησης.
3. Τα κοινοβουλευτικά καθεστώτα συνδέονται με καλύτερες επιδόσεις και καλύτερες αναπτυξιακές πολιτικές, μετρούμενες με βάση το βαθμό προστασίας της ιδιοκτησίας

και το βαθμό ανοίγματος της οικονομίας. Οι πολιτικές αυτές επιδρούν θετικά στην παραγωγικότητα.

Μια πρώτη προσέγγιση θα υποστήριζε ότι οι κοινοβουλευτικές δημοκρατίες προάγουν αποτελεσματικότερα το γενικό καλό ή ότι οδηγούν σε ευρύτερη διασπορά του οφέλους (για περισσότερα άτομα). Όμως, οι αρνητικές επιδόσεις των προεδρευόμενων συστημάτων εμφανίζονται μόνο όταν η ποιότητα (quality of democracy) της δημοκρατίας είναι χαμηλή («κακή» δημοκρατία).

Αυτό μας κάνει να υποθέσουμε ότι οι αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των προεδρευόμενων συστημάτων ΔΕΝ οφείλονται αποκλειστικά στο πολίτευμα αλλά στον συνδυασμό της εκλογής μια ισχυρής Διοίκησης σε ένα ασθενές περιβάλλον (πολιτικό περιβάλλον) όπου η κατάχρηση εξουσίας δεν μπορεί να εμποδιστεί.

4. Η μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος συχνά απαιτεί μια ανταλλαγή μεταξύ της υπευθυνότητας και της αντιπροσώπευσης και αυτή η ανταλλαγή επηρεάζει τα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής.

Π.χ. Κοινοβουλευτικά καθεστώτα:

Αναλογικό σύστημα → μεγαλύτερη αντιπροσώπευση
Αναλογικό σύστημα → μεγαλύτερες δαπάνες (Table 1) → μικρότερη
υπευθυνότητα.

Πλειοψηφικό → μικρή αντιπροσώπευση
Πλειοψηφικό → μικρότερες δαπάνες συνεπώς μεγαλύτερη υπευθυνότητα

Ειδικότερα:

Plurality → Έχουν κίνητρο οι πολιτικοί να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους και αυτό έχει ως αποτέλεσμα μικρότερα πολιτικά σχίσματα και λιγότερη διαφθορά. Ταυτόχρονα ο πλειοψηφικός κανόνας κάνει τους υποψήφιους περισσότερο ευαίσθητους στα «θέλω» των ψηφοφόρων των κρίσιμων περιοχών, αυξάνοντας έτσι τις γενικές δαπάνες για ευρύτερα προγράμματα όπως δαπάνες κοινωνικής ευημερίας και γενικότερες καλές πολιτικές.

Αντίθετα, μικρές εκλογικές περιφέρειες και plurality rules οδηγούν σε λιγότερα πολιτικά κόμματα και αυτό έχει διάφορες επιπτώσεις.:

1. Είναι πιο δύσκολο να μην υποστηριχθούν ανέντιμοι υποψήφιοι (ψηφοφόρος προτιμά υποψήφιο ανέντιμο αλλά της ίδιας ιδεολογικής τοποθέτησης παρά έντιμο αλλά αντίθετης ιδεολογίας).
2. Η συχνότητα εμφάνισης κυβερνήσεων συνασπισμού μειώνεται (στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες) και έτσι είναι πιθανότερο να εφαρμοστούν αποδοτικότερες πολιτικές.

Στα αναλογικά συστήματα και στις μεγάλες περιφέρειες, υπάρχει μεγαλύτερη αντιπροσώπευση (είναι άλλωστε πιθανότερες οι κυβερνήσεις συνασπισμού), αλλά και μεγαλύτερα ελλείμματα.

Σημαντικό ρόλο στο πως θα μεταρρυθμιστεί το εκλογικό σύστημα προκειμένου να επέλθει βελτίωση, παίζουν **οι λεπτομέρειες του εκλογικού συστήματος** και τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά** του κράτους.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός κράτους → Π.χ. στην Ιταλία ακόμα και αν μεταρρυθμίσουν το εκλογικό τους σύστημα σε μονοεδρικές περιφέρειες, θα συνεχίσει να υπάρχει πολυκομματική αντιπροσώπευση στη Βουλή καθώς και κυβερνήσεις συνασπισμού, επειδή οι πολιτικές προτιμήσεις στη χώρα αυτή συνδέονται με

γεωγραφικούς όρους, επιτρέποντας έτσι την επικράτηση μικρών κομμάτων σε κάποιες περιφέρειες.

Λεπτομέρειες εκλογικού συστήματος → π.χ. Στη Χιλή υπάρχει ο εξής εκλογικός συνδυασμός:

- ανεξάρτητοι υποψήφιοι
- πλειοψηφικός κανόνας
- Δύο εκλογικές περιφέρειες, σε όλη την επικράτεια

Αυτός ο συνδυασμός εξοβελίζει τα οφέλη τόσο της ατομικής υπευθυνότητας όσο και του πλειοψηφικού κανόνα.